

Finansbolag

Vägledning om allmän riskbedömning – exempel på hot och sårbarheter relaterade till finansbolagens produkter och tjänster

Andra upplagan

I denna upplaga har några uppdateringar gjorts. Ett tillägg har också gjorts i fråga om avvikande kundbeteenden, se ändringsmarkeringar.

Öppen konsultation juni 2020

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Distributionskanaler.....	7
2.1 Allmän beskrivning av distributionskanaler.....	7
2.2 Direktkontakt med kunden.....	7
2.2.1 Allmän beskrivning av direktkontakt med kunden.....	7
2.2.2 Särskilt relevanta sårbarheter.....	7
2.2.3 Särskilt om sale and leaseback.....	7
2.3 Affär via ombud.....	8
2.3.1 Allmän beskrivning av affär via ombud.....	8
2.3.2 Särskilt relevanta sårbarheter.....	8
3. Nyttjanderätter.....	8
3.1 Allmän beskrivning av nyttjanderätter (hyra och leasing).....	8
3.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter.....	9
4. Avbetalningsköp.....	10
4.1 Allmän beskrivning av avbetalningsköp.....	10
4.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter.....	10
4.3 Särskilt relevanta avvikande kundbeteenden.....	10
5. Factoring (fakturaköp och fakturabelåning).....	11
5.1 Allmän beskrivning av factoring.....	11
5.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter.....	11
5.3 Särskilt relevanta avvikande kundbeteenden.....	12
6. Lån utan säkerhet.....	12
6.1 Allmän beskrivning av lån utan säkerhet.....	12
6.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter.....	13
7. Försäljning av finansierade objekt.....	13
7.1 Allmän beskrivning av försäljning av finansierade objekt.....	13
7.2 Finansbolaget säljer objektet.....	13
7.2.1 Allmänt.....	13
7.2.2 Särskilt relevanta sårbarheter.....	14
7.3 Finansbolaget säljer objektet via ombud.....	14
7.3.1 Allmänt.....	14
7.3.2 Särskilt relevanta sårbarheter.....	14

Simpts vägledning har tagits fram av sju organisationer i finansbranschen och deras medlemmar. Den utgår från medlemmarnas behov av vägledning och är inte avsedd att vara heltäckande.

Vägledningen beskriver hur branschen tolkar och tillämpar penningtvättsregelverket i aktuella delar.

Vägledningen ersätter inte lagar, föreskrifter och andra rättskällor. Dessa måste alltid beaktas och tillämpas i förekommande fall.

Det finns inte någon skyldighet att använda vägledningen. Den som använder vägledningen måste alltid göra bedömningen om vägledningen är tillämplig i det enskilda fallet.

Denna del av vägledningen har tagits fram av medlemmar hos Finansbolagens Förening och Svenska Bankföreningen.

Vägledningen ska läsas tillsammans med och kompletterar den grundläggande vägledningen om allmän riskbedömning.

I denna del av vägledningen hänvisas till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen).

I denna andra upplaga har några uppdateringar gjorts. Ett tillägg har också gjorts i avsnittet med exempel på avvikande kundbeteenden.

1. Inledning

~~Denna vägledning ska läsas tillsammans med den grundläggande vägledningen inom allmän riskbedömning. Allt som anges i den grundläggande vägledningen gäller för finansbolagen.~~

Finansbolagsprodukter som tillhandahålls av finansbolag, kreditmarknadsföretag, banker och andra liknande institut (fortsättningsvis finansbolag) ska riskbedömas.

Formerna för riskbedömningen kan variera beroende på omfattningen av och strukturen på finansbolagets verksamhet. Som utgångspunkt bör finansbolaget genomföra riskbedömningen med aktivt deltagande av personal från berörda affärsområden och övriga avdelningar. Finansbolagets ledning bör vara representerad. De närmare formerna för riskbedömning bör beslutas av finansbolagets ledning.

Beskrivningen i vägledningen av finansbolagens produkter är generell. Det kan finnas många olika varianter av produkterna, vilket måste beaktas vid finansbolagets riskbedömning.

Produkterna leasing, hyra och avbetalningsköp är olika former av objektsfinansiering som tillhandahålls av finansbolag. Kunden kan vara ett företag eller en konsument. Dessa produkter tillåter kunden att nyttja ett objekt under en viss tid mot löpande betalning alternativt att förvärva objektet och dela upp betalningen av köpeskillingen under en viss period. Kunden väljer objekt och finansbolaget förvärvar detta i syfte att tillhandahålla det till kunden som en överenskommen produkt. Affären kan antingen komma in till finansbolaget direkt från kunden eller genom att finansbolaget har ett samarbete med det företag som säljer objektet. Ett sådant samarbetsföretag benämns inom branschen ofta som leverantör.

Leasing, lån och amortering har i en rapport från BRÅ (Rapport 2015:22, Penningtvätt och annan penninghantering) bedömts ha en – inom den finansiella sektorn – relativt liten betydelse för kriminellas behov av att tvätta pengar. I rapporten beskrivs att de illegala pengarna i flera fall används för att göra avbetalningar på leasing, lån och amorteringar. Som hot eller behov framhålls att produkterna används för att legitimera penninginnehav och som funktionsspecifika sårbarheter framhålls att avbetalningar sker med illegala pengar. Myndighetsföreträdare har bedömt risken för att produkterna leasing, lån och amortering utnyttjas för brottsrelaterad penninghantering som medel eller hög, medan branschföreträdare har bedömt motsvarande risk som låg eller medel. I rapporten görs inte skillnad mellan företags- och konsumentprodukter.

De produkter som finansbolaget erbjuder har i regel lång avtalstid med små periodiska betalningar, vilket torde medföra att produkterna typiskt sett inte är särskilt attraktiva för att snabbt tvätta pengar eller omsätta större belopp.

Betalning till finansbolaget kan erläggas med medel som direkt eller indirekt härrör från brottslig verksamhet. Detta kan dock inte göras i det s.k. första ledet, eftersom finansbolag inte tar emot kontantbetalningar, utan endast med medel som redan finns i det finansiella systemet. Även om detta inte är unikt för finansbolagens verksamhet, bedöms det reducera risken för penningtvätt. Dessutom innebär återbetalningstiden för krediten att detta är ett tidskrävande – och därför rimligen – oattraktivt sätt att tvätta pengar i större skala.

Vissa typer av produkter innebär att avtalet kan förtidslösas och kunden erhåller på så vis omgående äganderätten till objektet, som sedan kan fortsätta att nyttjas eller säljas vidare. Sådan förtidslösen av stora krediter kan vara en indikator på misstänkt penningtvätt. Det kan dock inte anses vara lättare eller mer fördelaktigt att utnyttja ett finansbolags produkter för att omgående förvärva kapitalvaror med användande av svarta pengar än vad det är att förvärva kapitalvaror genom sedvanligt kontantköp, t.ex. köp av en bil hos en bilhandlare jämfört med avbetalningsköp via ett finansbolag. Tvärtom torde det vara svårare, eftersom en kredit (till skillnad från ett kontantköp) alltid föregås av en kreditprövning, vilket medför att kunden måste kunna uppvisa rimlig betalningsförmåga. Vidare måste förtidslösen av en kredit ske med medel som redan finns i det finansiella systemet.

Exempel på omständigheter som kan tyda på penningtvätt och möjliga tillvägagångssätt

- En person förtidslöser ett avtal med betalning av ett betydande belopp samtidigt som det av tillgängliga uppgifter om personens ekonomi framstår som osannolikt att personen skulle ha ekonomisk möjlighet till sådan betalning.
- En person som har ett inflöde av svarta pengar vill ha en s.k. statusbil. Personen kan inte få kredit p.g.a. bristande kreditvärdighet. Personen skulle då kunna använda sig av en bulvan, en person med deklarerad inkomst, som (eventuellt mot betalning) agerar kund mot finansbolaget. Betalning sker sedan med de svarta pengarna.
- Leverantören och kunden är i maskopi och det finansierade objektet finns överhuvudtaget inte. Huvudbrottet är i en sådan situation bedrägeri men innefattar även delar av penningtvätt.
- Någon annan än kunden erlägger betalning på kundens avtal, vilket kan vara ett misstänkt beteende.

- Lån till konsumenter är en produkt som kan användas i syfte att skapa ett falskt underlag som förklaring till varför en viss person har ett innehav av kontanter om denne skulle behöva förklara detta, t.ex. i kontakter med polis, växlingskontor eller liknande.

Finansbolagens produkter och finansiering av terrorism

I arbetet med vägledningen har ~~avstämning skett med information inhämtats från~~ Säkerhetspolisen (~~juni 2020~~~~hösten 2017~~).

Finansbolaget bör fästa särskild uppmärksamhet på omvärldsbevakning för att, om möjligt, uppfatta trender inom området.

Produkterna leasing, hyra och avbetalningsköp kan utnyttjas för finansiering av terrorism genom att kunden avser att nyttja eller sälja det finansierade objektet för terrorism. ~~Exempelvis kan vissa fordonstyper vara attraktiva för detta ändamål, se vidare avsnitt 3.2.~~ Det är dock ofta svårt att föreställa sig konkreta scenarier för att en viss produkt ska komma att användas för detta ändamål. Det är också svårt att veta om det är fråga om finansiering av terrorism eller om andra brott, t.ex. bedrägeri. Information från myndigheter blir därför väldigt viktig, t.ex. rapporten Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013 – 2016, framtagen av Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier, CATS, vid Försvarshögskolan, på uppdrag av Finansinspektionen.

Produkten lån kan användas för finansiering av terrorism genom att erhållet lånebelopp används i sådant syfte. Risken för att så sker i någon beaktansvärd omfattning jämfört med det stora antalet krediter som hanteras inom branschen bedöms dock som låg. Risken begränsas också av att utbetalning av lånebeloppet endast sker till nationella bankkonton samt av kundkännedomprocessen.

När kunden är konsument bedöms finansbolagens s.k. scoringmodeller (de automatiserade kontroller som görs av creditsökande) motverka risken för att produkterna utnyttjas för finansiering av terrorism. Dessa modeller identifierar bl.a. många samtidiga kreditansökningar som ett hinder för att bevilja krediten. Det bör i sammanhanget framhållas att det kan ses som en risk i sig huruvida företaget har tillgång till information om samtidiga kreditansökningar hos andra företag för att på så sätt identifiera högaktiva låntagare.

Distributionskanaler

Finansbolagens produkter distribueras antingen vid direktkontakt med kunden eller genom ombud, som förmedlar affären. Direktkontakt med kund kan antingen ske vid ett fysiskt möte eller på distans, även ett ombud kan träffa kunden på dessa sätt. Distributionskanaler är något som särskilt ska beaktas vid finansbolagets riskbedömning av verksamheten. Beskrivningen av distributionskanaler är gemensam för finansbolagens produkter och tillämpas när det bedöms lämpligt i den enskilda verksamheten.

Geografiska riskfaktorer

Geografiska riskfaktorer ska beaktas vid riskbedömningen av verksamheten. Omständigheter att beakta är bl.a. förekomsten av transaktioner eller företag i länder där det är mycket svårt eller inte möjligt att få information om kunden eller dess uppdragsgivare eller som har samband med personer eller företag i länder som är uppsatta på Fatfs lista över icke samarbetsvilliga länder eller territorier.

Särskilt relevanta avvikande kundbeteenden

Avvikande kundbeteenden kan vara relevanta vid enstaka transaktioner, vid inledandet av en affärsförbindelse, löpande under affärsförbindelsen eller i flera av dessa situationer. Redogörelsen och exemplen i det följande är relevanta för flera av finansbolagens produkter.

I och med att en kreditprövning av köparen alltid görs när köpet finansieras av ett finansbolag, är det initiala mötet med köparen/kredittagaren det tillfälle i relationen där bedömning av ett eventuellt avvikande beteende först kan göras.

Omständigheter som skulle kunna tyda på finansiering av terrorism är när kunden är aktiv på många olika sätt; tar flera lån, köper flera produkter på avbetalning eller ingår avtal om nyttjanderätt till många objekt samt skuldsätter sig överlag mer än normalt.

Exempel på avvikande kundbeteenden

- Transaktioner som är stora eller avvikande utifrån kundens normala beteende och/eller avvikande jämfört med den kategori där kunden ingår.
- Stort antal transaktioner under ett visst intervall som inte förefaller normala för kunden eller den kategori där kunden ingår.
- Transaktioner som kan antas sakna motiv eller ekonomiskt syfte.
- Transaktioner vars geografiska destination avviker från kundens normala transaktionsmönster.
- Kunden efterfrågar ovanliga tjänster eller produkter utan att tillfredsställande förklaring ges.
- Transaktioner till eller från företag eller personer som kan antas agera i syfte att dölja bakomliggande verkliga ägar- eller rättighetsförhållanden
- Kunden vill ha höga restvärden för att kunna köpa ut utrustningen kort tid efter avtalsingåendet.
- I företagets kommunikation med kunden involveras fler företrädare eller kontaktpersoner än motiverat, personerna är inte så insatta i verksamheten eller affären som man kan förvänta sig eller de framstår av andra skäl som en ovanlig motpart. Detta kan tyda på målvakts- eller bulvanförhållanden.
- Betalningar från tredje man, d.v.s. från någon som inte är part i eller har känt intresse av avtalet (känt intresse kan t.ex. vara en leverantör som meddelat att avtalet ska förtidslösas då kunden återlämnat objektet). En betalning från tredje man kan i sig vara avvikande men i hur hög grad den anses som avvikande beror på omständigheterna i det enskilda fallet. En enstaka betalning från t.ex. en person som bor tillsammans med kunden och som sker enligt avtalets normala betalplan behöver inte nödvändigtvis anses som avvikande medan extraordinära betalningar från personer som inte har något känt samröre med kund normalt sett i hög grad bedöms vara avvikande.

2. Distributionskanaler

2.1 Allmän beskrivning av distributionskanaler

Ett finansbolag ingår avtal med sina kunder antingen vid direktkontakt med kunden, vilket kan ske vid fysiska möten eller på distans, eller genom ett ombud som förmedlar affären. Finansbolagens affärsmodell är till stor del konstruerad kring samarbeten med återförsäljare (s.k. leverantörer) inom olika typer av branscher, dvs. med ombud som förmedlar affären. Syftet med sådana samarbeten är att finansbolaget ska tillhandahålla finansiering till leverantörens slutkunder (kunden). I ett sådant samarbete har leverantören den huvudsakliga kundkontakten i samband med avtalsingåendet.

2.2 Direktkontakt med kunden

2.2.1 Allmän beskrivning av direktkontakt med kunden

Vid avtal som ingås vid direktkontakt med kunden sköter finansbolaget all kontakt med kunden och avtalet ingås antingen i samband med ett fysiskt möte eller på distans.

För det fall det är fråga om en affär som avser objektsfinansiering förvärvar finansbolaget objektet från en leverantör enligt kundens anvisning.

2.2.2 Särskilt relevanta sårbarheter

Affärer som sker i samband med ett fysiskt möte mellan finansbolaget och kunden saknar särskilda identifierade sårbarheter.

Vid affärer som ingås på distans har följande sårbarheter iakttagits.

- Identifiering av kunden och/eller kundens företrädare kan försvåras.
- Ökad risk för bedrägerier, t.ex. det objekt som ska finansieras saknas eller kunden är en annan person än den som den utger sig för att vara.

2.2.3 Särskilt om sale and leaseback

En s.k. sale and leaseback är en typ av affär som oftast görs utan inblandning av en leverantör. Det objekt som affären avser är redan i kundens besittning och finansbolaget förvärvar detta från kunden för att därefter upplåta nyttjanderätten till objektet till kunden genom ett leasingavtal.

Den avgörande skillnaden mellan en vanlig affär och en sale and leaseback är att det vid en sale and leaseback inte finns någon leverantör som säljer objektet till kunden. Det innebär bl.a. att det saknas

en tredje part med information om objektet, vilket exempelvis kan medföra svårigheter att göra en värdering av objektet eller att få korrekta uppgifter om objektets ursprung.

2.3 Affär via ombud

2.3.1 Allmän beskrivning av affär via ombud

Vid affärer som sker via ombud är det leverantören som sköter den initiala kontakten med kunden och tillser att kunden undertecknar avtalet med finansbolaget. Affären kan ske antingen via ett fysiskt möte mellan leverantören och kunden eller utan att de träffas.

2.3.2 Särskilt relevanta sårbarheter

Om leverantören och kunden möts fysiskt bedöms risken för bristande identifiering och bedrägeri vara något lägre än om leverantören inte träffar kunden.

Vid affärer som ingås på distans har följande sårbarheter iakttagits.

- Identifiering av kunden och/eller kundens företrädare kan försvåras.
- Ökad risk för bedrägerier, t.ex. det objekt som ska finansieras saknas eller kunden är en annan person än den som den utger sig för att vara.

3. Nyttjanderätter

3.1 Allmän beskrivning av nyttjanderätter (hyra och leasing)

Finansbolag har olika produkter som kännetecknas av att äganderätten till ett objekt kvarstår hos finansbolaget men kunden erhåller en nyttjanderätt till detta. Produkterna kan typiskt sett delas in i hyra och finansiell respektive operationell leasing.

Hyra

Hyra är ett strikt avtal om nyttjanderätt. Kunden har ingen option på att förvärva objektet vid hyresperiodens slut utan i stället kan det finnas överenskommelse om att leverantören har rätt att återköpa objektet av finansbolaget. Produkten nyttjas ofta i samarbeten med leverantörer avseende objekt där kunden önskar regelbunden service av eller andra tilläggstjänster hänförliga till objektet från leverantören. Kostnaden för dessa tjänster kan i vissa fall inkluderas i hyreskostnaden. Hyresavtal används ofta för objekt som larm, kaffemaskiner och skrivare/kopiatorer.

Det kan även förekomma varianter av hyra där syftet är en korttidsupplåtelse och där är objektet ofta olika typer av maskiner eller fordon.

Leasing

Leasing är en form av hyra. Leasing kan delas in i finansiell och operationell leasing.

Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal om avtalet innebär att de ekonomiska fördelar och ekonomiska risker som förknippas med ägande av en underliggande tillgång i allt väsentligt överförs. Ett leasingavtal klassificeras som operationellt om de ekonomiska fördelar och ekonomiska risker som förknippas med ägandet av en underliggande tillgång i allt väsentligt inte överförs.

Finansiell och operationell leasing förekommer i många varianter, både vad gäller anvisningsklausuler och rätt att förtidslösa avtal. Uppdelningen har framför allt betydelse ur ett redovisnings- och inkomstskatteperspektiv. Begreppen används även i marknadssammanhang med delvis sammanfallande betydelse. I redovisningsstandarden IFRS 16 görs inte någon uppdelning i finansiella och operationella leasingavtal.

~~Det som utmärker finansiell leasing är att de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägande av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Äganderätten kan, men behöver inte, slutligen övergå till leasetagaren.~~

~~Operationell leasing är leasing som inte är en finansiell.~~

~~Finansiell och operationell leasing förekommer i många varianter, både vad gäller anvisningsklausuler och rätt att förtidslösa avtal. Uppdelningen har framför allt betydelse ur ett redovisningsperspektiv. Begreppen används även i marknadssammanhang med delvis sammanfallande betydelse. Avtalsrättsligt och skatterättsligt behandlas de på samma sätt. I en ny redovisningsstandard (IFRS 16), som väntas träda ikraft 2019, används endast benämningen leasing. Begreppen finansiell och operationell är därmed på väg att tas bort i vissa redovisningssammanhang.~~

3.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter

Distribution kan ske via ombud.

Distribution kan ske på distans.

Särskilt om penningtvätt

Större krediter återbetalas kort tid efter att krediten har lämnats och särskilt när avtal inte har träffats om detta vid kreditens lämnande, gäller t.ex. bilar av stort värde.

Särskilt om finansiering av terrorism

Vissa hyres- eller leasingprodukter har tidigare pekats ut som förekommande i samband med finansiering av terrorism. Det kunde t.ex. vara en viss typ av fordon – pickup – som någon hyr t eller leas rt och sedan anvä nder i strider/vid terrorism, ofta efter att fordonet har förts ut från landet. Det har också förekom miter också att personbilar sålt säljs i länder som ligger nära till krigsområden närliggande länder och att pengarna anvä nds för att finansiera terrorism. Detta hot är numera mindre framträdande. Sårbarheten för detta bedöms dock vara i princip oförändrad.

Kunden säljer ett objekt som denne har nyttjanderätten till och använder medlen för finansiering av terrorism.

4. Avbetalningsköp

4.1 Allmän beskrivning av avbetalningsköp

Avbetalningsköp innebär en transaktion där en vara säljs med förbehåll för säljaren att återta varan om köparen inte fullföljer sin del av avtalet.

Avbetalningsköp är så gott som alltid knutna till försäljning av en vara, i princip vilken som helst, allt från mudderverk till hårtorkar.

Betalningen görs i flera poster av vilka minst en ska betalas efter det att varan har överlämnats från säljare till köpare. Speciella regler gäller vid avbetalningsköp när köparen är konsument. Sådana avbetalningsköp regleras i konsumentkreditlagen.

I ett avbetalningsköp har köparen alltid rätt betala sin skuld till säljaren i förtid. Säljaren däremot kan enbart begära betalning i förtid under vissa i lagen angivna förhållanden.

4.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter

Distribution kan ske via ombud.

Distribution kan ske på distans.

Ett avbetalningsköp kan förtidslösas. Förtidslösen kan ske med medel som direkt eller indirekt härrör från brottslig verksamhet.

Avbetalning kan ske med medel som direkt eller indirekt härrör från brottslig verksamhet. Detta kan dock inte göras i det s.k. första ledet, eftersom finansbolaget inte tar emot kontantbetalningar, utan endast med medel som redan finns i det finansiella systemet.

Varan kan säljas innan den är till fullo betald. Medlen skulle kunna användas för att finansiera terrorism.

4.3 Särskilt relevanta avvikande kundbeteenden

Förtidslösen eller betalningar av krediten sker ovanligt kort tid efter det att krediten har beviljats.

5. Factoring (fakturaköp och fakturabelåning)

5.1 Allmän beskrivning av factoring

Vid *fakturabelåning* lånar finansbolaget ut pengar till leverantören, som alltid är en juridisk person, mot säkerhet i leverantörens fakturafordringar. Fakturan pantsätts till finansbolaget. Ofta sägs att fakturan överläts till finansbolaget. Köparen underrättas om överlåtelsen. Köparen betalar till finansbolaget, som avräknar inbetalt belopp mot leverantörens utestående kreditbelopp. Det normala vid fakturabelåning är att leverantören pantsätter samtliga sina fakturafordringar i sin verksamhet (som regel ett krav) för att sprida risken vad gäller fakturagäldenärerna.

Fakturabelåning distribueras vid direktkontakt med kund, genom fysiskt möte.

Vid *fakturaköp* förvärvar (köper) finansbolaget fakturafordringar från leverantören (s.k. true sale). Sådana köp är dock ofta, men inte alltid, förenade med villkor som gör att leverantören är skyldig att återköpa fakturafordran om denna bestrids (regress).

Till skillnad mot pantsättning görs en kreditprövning av fakturagäldenärerna. I båda fallen är leverantören att betrakta som finansbolagets kund.

Fakturaköp distribueras vanligtvis vid direktkontakt med kund, genom ett fysiskt möte, eftersom det viktigt att känna till leverantörens rörelse för att bedöma värdet på fakturorna, men det kan även förekomma på distans via bank-ID.

5.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter

Användningen av factoringföretag/finansbolag i upplägg med osanna fakturor har ökat de senaste åren, enligt en rapport från Finansinspektionen och Ekobrottsmyndigheten (Peningtvätt - Upplägg med osanna fakturor, 2016). Det uppges finnas en stark koppling mellan användningen av osanna fakturor som penningtvättsmetod och organiserad ekonomisk brottslighet för att leverantören ska få tillgång till kontanter redan innan den osanna fakturan skulle ha betalats.

Risken att utnyttjas i upplägg med osanna fakturor kan, om inte elimineras, avsevärt minskas genom att finansbolaget vid kreditprövningen går igenom leverantörens verksamhet, genom kravet på att samtliga fordringar uppkomna i rörelsen ska pantsättas samt att det belopp som ska utbetalas vid pantsättningen görs till leverantörens bankkonto i Sverige.

5.3 Särskilt relevanta avvikande kundbeteenden

Frekvent förekommande kreditering av fakturor.

Förändring i kundbeteende, såsom väsentligt ökad omsättning.

Många av de fall där missbruk kan misstänkas har ofta föregåtts av en förändring i ägarstrukturen.

Försämrad finansiell ställning hos kunden.

6. Lån utan säkerhet

6.1 Allmän beskrivning av lån utan säkerhet

Lån innebär att finansbolaget lånar ut en summa pengar till kunden utan säkerhet i ett objekt. Lånebeloppet hos finansbolag är ofta relativt lågt och sällan över några hundratusen kronor. Finansbolaget ska som en del av sin kundkännedomsprocess inhämta kundens syfte med lånet, d.v.s. vad pengarna ska användas till.

Lån utan säkerhet är en produkt som en kund antingen kan ansöka om direkt hos finansiären/finansbolaget eller kan hänvisas till via en leverantör.

Lån utan säkerhet distribueras via en samarbetspartner/leverantör via dennes webbplats eller i fysisk butik eller direkt hos finansbolaget via finansbolagets webbplats.

Finansbolag träffar sällan kunden direkt, utan affärsförbindelsen inleds genom fysisk närvaro hos samarbetsparten/leverantören, via samarbetspartnerns webbplats eller direkt via finansbolagets webbplats. Samarbetspartners är ofta tillståndspliktiga bolag (s.k. konsumentkreditinstitut), vilka har en skyldighet att utföra egna penningtvättskontroller. Detta torde reducera sårbarheten även om det inte medför att finansiären kan utföra en mindre omfattande kontroll i det senare ledet.

Avtal om lån utan säkerhet föregås av kreditbedömning, vilken kräver en granskning av kunden och kunden måste kunna uppvisa rimlig betalningsförmåga innan affärsförbindelsen inleds. Detta minskar sårbarheten i produkten.

6.2 Särskilt relevanta hotaktiviteter och sårbarheter

Produkten kan distribueras på distans.

Produkten kan distribueras via ombud.

Särskilt om penningtvätt

Avbetalning av lån till finansbolaget kan göras med pengar som direkt eller indirekt härrör från brottslig verksamhet. Detta kan dock inte göras i det s.k. första ledet, eftersom finansbolaget inte tar emot kontantbetalningar, utan endast med medel som redan finns i det finansiella systemet.

Lån kan förtidslösas, vilket kan göras med pengar som direkt eller indirekt härrör från brottslig verksamhet.

Särskilt om finansiering av terrorism

Lån kan användas för finansiering av terrorism genom att erhållet lånebelopp används i sådant syfte. Risken begränsas av att utbetalning av lånebeloppet endast sker till nationella bankkonton samt av kundkännedomprocessen.

7. Försäljning av finansierade objekt

7.1 Allmän beskrivning av försäljning av finansierade objekt

Vid objektfinansiering förekommer det att finansbolag i förtid eller vid avtalstidens utgång kan komma att återta det finansierade objektet. I flera fall kan det finnas avtal med den initiala leverantören av det aktuella objektet om att denne vid ett eventuellt återtag ska köpa objektet, men det förekommer också att finansbolaget ombesörjer att det finansierade objektet avyttras till en tredje part ("kunden").

Under förutsättning att ~~det är fråga om en situation där det krävs åtgärder för kundkännedom enligt villkoren i 2 kap. 2 § 3 kap. 4 § penningtvättslagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism är uppfyllda~~, ska åtgärder ~~för att vidta kundkännedom~~ vidtas även vid denna typ av affärer.

7.2 Finansbolaget säljer objektet

7.2.1 Allmänt

När finansbolaget ombesörjer att objektet avyttras sker all kontakt med kunden och ingående av avtal antingen i samband med ett fysiskt möte eller på distans.

7.2.2 Särskilt relevanta sårbarheter

Distribution kan ske på distans.

7.3 Finansbolaget säljer objektet via ombud

7.3.1 Allmänt

När ett ombud säljer objektet på uppdrag av finansbolaget är det ombudet som sköter den initiala kontakten med kunden och tillser att kunden undertecknar köpeavtalet med finansbolaget. Försäljningen av objektet kan ske antingen efter ett fysiskt möte mellan ombudet och kunden eller på distans.

7.3.2 Särskilt relevanta sårbarheter

Distribution kan ske på distans.